

YKL Ohjeet

- JOHDANTO
- LUOKITUSJÄRJESTELMÄN RAKENNE
- LUOKITUKSEN KÄYTTÖ
 - Yleistä
 - YKL-luokitusjärjestelmän erityispiirteitä
 - Plusmerkki (+)
 - Kokoavat ja hajottavat luokat
 - Muotoluokat
 - Fiktiivisen aineiston lisäluokat
- LINJAUKSIA JA SUOSITUKSIA
 - Moniosaisten teosten ja sarjojen luokittaminen
 - Sekasisältöisten teosten luokittaminen
 - Monikielisten teosten luokittaminen
 - Kääntökirjojen luokittaminen

JOHDANTO

YKL on yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä. Luokituksen sisällöstä vastaa työryhmä, jossa on jäseniä yleisistä kirjastoista ja muista organisaatioista, jotka käyttävät YKL-luokitusta. Sisällön päivittämisestä vastaa Helsingin kaupunginkirjasto ja käyttöliittymästä Finto-palvelu.

Jos havaitset luokitusjärjestelmässä virheitä tai puutteita, lähetä luokituksen ylläpitäjälle palautetta osoitteeseen: ykl-kauno@kirjastot.fi

[YKL-luokitusjärjestelmä](#)

LUOKITUSJÄRJESTELMÄN RAKENNE

YKL on hierarkkinen kymmenluokitus. Siinä tiedon alue jaetaan kymmeneen pääluokkaan. Kukin näistä voidaan edelleen jakaa kymmeneen luokkaan, nämä edelleen kymmeneen aluluokkaan ja niin edelleen tarpeen mukaan. Luokituksen tarkkuustason voi kukin kuvailuorganisaatio päättää itsenäisesti.

Luokan merkkeinä käytetään numeroita 0-9.

Esimerkki:

Kuulovammaisten erityisopetuksen luokka 38.552 rakentuu seuraavasti:

3 YHTEISKUNTA
38 KASVATUS. OPETUS. KASVATUSTIEDE
38.5 Koululaitos
38.55 Erityisopetus. Erityiskasvatus. Erityiskoulut
38.552 Kuulovammaiset

LUOKITUKSEN KÄYTTÖ

Yleistä

- Perehdy luokitusjärjestelmän pääjaotteluun ja pidä mielessäsi järjestelmän hierarkkinen rakenne: jokainen alaluokka on sitä edeltävän laajemman kokonaisuuden osa.
- Ota selvää organisaatiosi luokitusperiaatteista ja käytettävästä luokituksen syvyydestä sekä ratkaise ongelmatapauksen luokitus yhteistyössä muiden kuvailijoiden kanssa. Huomioi myös kansallinen metatietoyhteistyö.
- Huomioi, että luokitat olemassa olevaan kokoelmaan, et yksittäisiä teoksia.
- Pohdi mihin laajempaan asiayhteyteen teos liittyy, mihin tarkoitukseen se on laadittu ja mistä luokasta arvelisit sen helpoimmin löytyvän.
- Jos teoksen voisi luokitaa useampaan kuin yhteen luokkaan, tarkista, miten organisaatiosi on aikaisemmin luokittanut samantapaiset teokset. Jos ennakkotapausta ei ole, varmista, että luokituksen johdonmukaisuus säilyy.
- Jos teos koskee useampaa kuin yhtä alaa, voit organisaatiosi käytännön mukaan antaa teokselle lisäluokkia, jotka ilmaisevat teoksessa käsitellyt toissijaiset aiheet.

YKL-luokitusjärjestelmän erityispiirteitä

- Luokita ensisijaisesti luokkien käyttöhuomautusten avulla. Hakusanat ovat vain apuneuvo, jonka antamat vihjeet eivät yksinään riitä luokituksen perustaksi. Kiinnitä huomiota myös luokkien ensisijaiseen käyttöjärjestykseen ja huomaa, että pelkät luokkien otsikot eivät kerro koko totuutta luokan sisällöstä.
- Ota huomioon, että aina ei ole voitu luetella kaikkia luokkaan liittyviä käsitteitä tai asioita; on pyritty esimerkkien avulla kertomaan, minkä tyyppisiä asioita luokkaan kuuluu.
- Kun olet päätenyt johonkin luokkaan, tarkista luokan käyttöhuomautuksista, onko luokka hajottava vai kokoava. Jos luokka on hajottava, mieti vielä kerran, valitsitko oikean luokan.
- Luokita teos aina ensin aiheen mukaiseen luokkaan ja lisää tarvittaessa muotoluokkia, mikäli organisaatiosi käyttää muotoluokkia.

Plusmerkki (+)

Jos luokan käyttöhuomautuksessa tai hakusanassa on luokanumeron jälkeen plusmerkki, se tarkoittaa, että käyttöhuomautus tai hakusana koskee ko. luokkaa ja sen alaluokkia. Jos plusmerkkiä ei ole, tarkoitetaan vain ko. luokkaa, mutta ei sen mahdollisia alaluokkia.

Esimerkki hakusanasta, jossa on plusmerkki:

Perhepolitiikka 37.4+

- hakusana koskee sekä perhepolitiikan pääluokkaa 37.4 että sen alaluokkia: 37.41 Päivähoito ja 37.42 Lasten ja nuorten huolto ja suojele

Esimerkki viittauksesta ilman plus -merkkiä:

Oikeushallinto 33.6

- hakusana koskee vain luokassa 33.6 olevaa oikeushallintoa, mutta ei tämän alaluokassa 33.62 olevaa ulosotto- ja konkurssilainsäädäntöä

Kokoavat ja hajottavat luokat

Luokan käyttöhuomautuksissa ja hakusanoissa ilmaistaan, kootaanko kaikki kyseistä asiaa koskevat teokset samaan luokkaan vai hajotetaanko ne eri luokkiin sovellusalan tai teoksen näkökulman mukaan.

Hajottavan luokan tunnistat sen käyttöhuomautuksessa (ja hakusanassa) esiintyvistä sanoista *yleensä* tai *yleisteokset*. Hajottavan luokan käyttöhuomautuksessa on myös usein lause: *Erikoisalojen...luokitetaan alan mukaan*. Kokoavaksi tarkoitettua luokan käyttöhuomautuksessa näitä ilmauksia ei ole.

Esimerkki hajottavasta luokasta:

60.3 Standardit. Normit. Mittayksiköt

Tähän standardeja, normeja, mittayksiköitä tai mittayksikköjärjestelmiä koskevat yleisteokset

Erikoisalojen standardit, normit ja mittayksiköt luokitetaan alan mukaan

- esim. rakennustekniikan normi luokitetaan rakennustekniikkaan, ei luokkaan 60.3

Esimerkki kokoavasta luokasta:

33.34 Immateriaalioikeudet

Tekijänoikeus-, patenti-, tavaramerkki-, kustannus-, malli- ja copyright-lainsäädäntö. Vapaakappaleoikeus

- esim. teos, joka koskee äänitteiden julkaisemiseen liittyvää tekijänoikeuslainsäädäntöä, sijoitetaan luokkaan 33.34, ei äänentoistotekniikkaan tai kustannustoimintaan

Muotoluokat

Aineisto luokitetaan aina ensin asiasisältönsä perusteella. Muotoluokkia käytetään niissä tilanteissa, kun aineiston kuvailussa halutaan täsmentää teoksen luonnetta. Muotoluokan avulla voi ilmaista aineiston muotoa (esim. lehdet, kartat, oppikirjat) tai lähestymistapaa (esim. filosofia, historia). Osassa luokkia muotoluokan käyttö on kokonaan kielletty. Muotoluokkien käyttöä määrittää myös se, mitkä luokat voittavat ja mitkä luokat häviävät valitessa muotoluokkaa.

Kuvaileva organisaatio voi halutessaan olla käyttämättä muotoluokkia.

[Muotoluokat](#)

Fiktiivisen aineiston lisäluokat

Luokitusjärjestelmä sisältää 14 fiktiivisen aineiston lisäluokkaa. Niitä käytetään vain luokkien 80-85 yhteydessä.

[Fiktiivisen aineiston lisäluokat](#)

LINJAUKSIA JA SUOSITUKSIA

Moniosainen teosten ja sarjojen luokittaminen

Moniosainen teos luokitetaan yhtenä kokonaisuutena, niin kuin se olisi yksiosainen teos; kaikki teoksen osat saavat saman luokan. Jos eri osien aihepiirit poikkeavat toisistaan, voidaan käyttää lisäluokkia.

Julkaisut, jotka on kuvailtu monografiasarjoina, luokitetaan yhtenä kokonaisuutena. Kaikki julkaisun osat saavat saman luokan julkaisun yleisen sisällön perusteella. Lisäksi voidaan antaa lisäluokkia niille osille, joilla on julkaisun ensisijaisesta luokasta poikkeava sisältö.

Jos monografiasarjaan kuuluva teos on kuvailtu monografiana, se luokitetaan, kuten yksittäinen teos, oman sisältönsä mukaan.

Esimerkkejä:

Moniosainen, päättyväksi tarkoitettu teossarja:

978-951-1-35073-6 Kohi: Forum. #n 1, #p Suomalainen yhteiskunta
YKL 30.07
978-951-1-32587-1 Kohi: Forum. #n 2, #p Taloustieto
YKL 30.07, lisäluokka 36.07

Sarjassa ilmestynyt, monografian kuvailtu teos:

978-951-858-058-7 Oulu kieliyhteisönä. - Tietolipas, #x 0562-6129 ; #v 261.
YKL 87, lisäluokka 32.2
978-952-222-975-5 Soveltava kulttuurintutkimus. - Tietolipas, #x 0562-6129 ; #v 259
YKL 30.12

Sekasisältöisten teosten luokittaminen

Jos teos koskee useampaa kuin yhtä aihepiiriä, sen ensisijaisen luokan valinnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- 1) Teos luokitetaan sen asian mukaan, mitä siinä sivumäärän, keston tai muun kriteerin perusteella käsitellään eniten.
- 2) Jos selvää pääasiasia ei ole, teos luokitetaan siinä käsiteltyjen asioiden lähimpään yhteiseen, hierarkiatasoltaan ylempään luokkaan.
- 3) Luokkien käyttöhuomautuksissa annettu luokkien ensisijainen käyttöjärjestys voittaa yleiset ohjeet.
- 4) Ensisijaisen luokan lisäksi sekasisältöiselle teokselle voidaan antaa haluttu määrä lisäluokkia.

Monikielisten teosten luokittaminen

Jos kaksikielisen teoksen toinen kieli on käännöskieli, luokitetaan teos käännöskielen mukaan. Jos kaksi- tai useampikielisen teoksen tekstit eivät ole toistensa käännöksiä, luokitetaan teos julkaisun pääkielen mukaan. Jos teoksella ei ole pääkieltä, se luokitetaan julkaisun ensimmäisen kielen mukaan.

Kääntökirjojen luokittaminen

Kääntökirja luokitetaan sen asian mukaan, mitä siinä sivumäärän, keston tai muun kriteerin perusteella käsitellään eniten. Jos kääntökirjan molemmat teokset ovat yhtä laajoja, pääluokaksi valitaan sen teoksen luokka, jonka nimeke on valittu päänimekkeeksi. Jos kääntökirja on monikielinen, noudatetaan monikielisten teosten luokitusohjetta.